

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

„ „ 60 „ (30 lei)

„ „ 30 „ (15 lei)

O lună 10 „ (5 lei)

In nr. 50 fl. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Pogrom-ul

ce s'a pornit la Budapesta, pare a nu se mai termina, oricât de energic ar fi amestecul armatei române, pentru a-l suprima.

Ascultătorii dela politehnic au cerut, ca elevii evrei să fie dați afară din institut. Rectorul a acceptat rugarea. Profesorii evrei, cari au fost numiți, în mare număr, pe vremea bolșevismului au fost palmuiți de elevi și asvârliți afară.

Câteva sute de universitari din societatea „Ébredő Magyarok“, au provocat publicul, pe stradă »să isprăvească cu jidanii cât mai repede“. S'a pornit apoi pogromul, în proporții mari, cu bătăi până la sânge, oprire de tramvaie, devastări de prăvălii și magazii, și inzulțarea faptică a ovreilor, ori-unde îi întâlneau, pe stradă, în catedrale, și chiar în locuințele lor private. Trupele române numai cu mare greu au putut opri furia deslăuită a publicului.

Vázsonyi și-a ridicat cuvântul, cerând să fie persecutați numai ovreii vinovați de bolșevism. El admite că ovreii sunt vinovați, în cea mai mare parte, pentru propagarea ideilor bolșeviste. Aceia să își iea pedeapsa, dar cei nevinovați să nu sufere, fără nici un motiv.

Societatea „Ébredő Magyarok“, a respins și acest apel al lui Vázsonyi, spunând că și jidanii cari nu sunt vinovați de bolșevism, sunt, de obicei, liferanți escroci de armată, șarlatani ce urcă prețul articlilor, redactori de ziare destructive etc.

Un motiv de frunte al acestei retorziuni este și goana, ce au dovedit-o bolșevistii-jidani față de *toți preoții creștini*, cari au fost omorâți și bătuți cu cuie de ușile bisericilor, în vreme-ce rabinerilor jidani nu li-s'a întâmplat nimic.

Jidanii, spre a evita primejdia, cer, cu miile să fie încreștinați, în zilele din urmă. Societățile creștine au decretat însă, că deocamdată nu primesc ca membri în sânul lor, pe acești neocreștini de porunceală.

**

Progromul e, în ori-ce caz, o soluție anarhică, și trupele române, cari sunt chemate să susțină ordinea, bine fac că-l suprimă.

Decât, că societatea „Ébredő Magyarok“ are și ea dreptate, când accentuează rolul destructiv al ovreilor, în viața de stat și cea socială.

E o constatare cam târzie aceasta, pe care noi am făcut-o de nenumărate ori.

Dar ori-cum, pentru Unguri e un noroc, că măcar în ceasul al 12-lea s'a aflat o mână de tineri „cari se deșteaptă..“

Maiestatea Sa Regele Ferdinand I va vizita în curând Aradul și mai multe localități din Bănat, unde va fi obiectul grandioaselor manifestări de dragoste, de devotament, cum a fost și în drumul triumfal, ce l-a făcut prin Ardeal împreună cu neîntrecuta noastră Regină Maria. — Fericit poporul, care are conducători atât de înțelepți, atât de buni și atât de condescendenți.

SITUAȚIA.

La 7 Sept. se va semnă pacea cu Austria.
— Tratatul bulgar gata de semnare?
— Colaborarea României, Greciei și Sârbiei.
— Criza politică română.

După trăgănări interminabile, tratatul cu Austria, acărui semnare a fost fixată și desmăntită de nenumărate ori, și-a primit în sfârșit forma definitivă. *Marși a fost remis cancelarului Renner la Saint-Germain* împreună cu o scrisoare explicativă. *Tratatul nu prezintă modificări esențiale* față de clausele cunoscute deja. O mică rectificare de graniță s'a făcut în regiunea Warburg și atât. Scrisoarea comitivă, care face istoricul conflictului provocat de Habsburgi, *statoarește responsabilitatea Austriei pentru începutul războiului*. Ținând însă seamă de faptul, că populația Austriacă a fost redusă la 6 milioane — spune scrisoarea — aliații îi promet concursul lor financiar și economic. Se pare însă, că acest sprijin e pus în prospect în vederea altui scop urmărit de aliați: *renunțarea la unirea cu Germania*. După unele ziare dorința aceasta a și fost impusă Austriei prin o clausă nouă iaserată tratatului.

Termenul semnării a fost fixat pe ziua de 7 Septembrie. Nu încapă îndoială, că Austria va subscrie, deși va cere întâi părerea Adunării Naționale din Viena, ca să facă și ea formele întrebuintate de Germani la pacea din Versailles. Pacea cu Austria terminată, consiliul suprem lucră cu zor la **tratatul bulgar.**

Toate clausele acestuia sunt redactate, afară de câteva puncte de amănunt. Dar chiar punctele acestea „de amănunt“ sunt cele mai grele. *Așa a fost amânată problema Traciei și a ieșirii Bulgariei la Marea Egee.* Cuvântul din urmă al Americii în această problemă tot mai întârzie, delegații americani având lipsă de mult timp

pentru fiecare boacăină făcută în aranjarea stărilor din Europa, o „terra incognita“ pentru ei. În așteptarea soluției definitive se vorbește de un compromis între Grecia și Bulgaria, în interesul, ea *portul Dedeagaci să primească un statut internațional*, care ar satisface în parte și dorința Bulgariei de a ieși la Marea Egee.

Noul guvern sârbesc prin declarația președintelui de consiliu pune în centrul politicii externe a Sârbiei două puncte, cari ne interesează deaproape. Stabilitatea păcii din Balcani nu se poate asigura — spune guvernul sârbesc — decât prin o

colaborare româno-greco-sârbească.

De sigur aceasta e singura politică sănătoasă în Balcani și realizarea ei atârână singur dela ținuta Sârbiei, România fiind foarte hotărâtă a trăi în relații de prietenie cu aliații ei firești.

Criza politică română e în fierbere. *Demisia apropiată a guvernului actual o anunță și dl ministru Goldiș*, în expozeul din Arad. Dar despre guvernul ce va urma sunt prea multe combinații, decât să ne poată spune ceva hotărât. După părerea dlui Goldiș ori se va forma un guvern de rezistență, care va fi hotărât să câștige și peste voia celor din Paris ceea ce este al nostru, ori dacă nu s'ar putea lua răspunderea pentru acest pas extrem — ceea ce e mai probabil, se va forma un guvern de funcționari, care va semna pacea impusă, dar va simboliza prin însaș ființa sa protestul țării împotriva nedreptății ce ni-se face. Precum se vede tot posibilitățile cunoscute.

Profesori de universitate la limbile vii.

Comisia de organizare instituită de Consiliul Dirigent, a hotărât, ca la limbile vii, adică la cele vorbite aci în Occidentul Europei să invite profesori sadea din Franța, Anglia, Italia și — Sachsenland.

Va veni așadară un X. din Franța, eventual chiar din Paris, la Cluj, ca să ne învețe limba franceză. Cum Francezii au fost întotdeauna atât de bineinformați în d'ale geografiei, cel venit în numele C. D. R. își va închipui, că vine în Mesopotamia cu o misiune mare și, natural, civilizatoare.

O jertfă va aduce sârmanul de el, o mare jertfă. Ii anticipăm recunoștința noastră deja de pe acum, dar nu putem să nu-i anticipăm și un dram din compătimirea noastră.

Aceasta presupunând, că va și sta la catedra, la care e chemat și nu va părăsi la o lună două, neaflându-și locul în atmosfera aceasta atât de puțin înțeleasă de el.

Căci ce va face sârmanul Francez la universitatea din Cluj? Cu cine se va înțelege la universitatea din Cluj? Și mai ales cui va ține lecții la universitatea din Cluj?

Închipuiți-vă pe savantul Francez la catedra universitară — presupunând că într'adevăr e savant și nu un articol de export — cum ține lecții în limba dulce alui Moliere despre curente mari literare franceze, despre revoluții de idei și — nu are cui. Căci elevi nu va avea. Cel puțin elevi, cari să-l înțeleagă și să-l poată urmări. Nu va avea nici în anul ce vine, nici în celalalt, nici în cincii. Nu suntem aranjați, ca elevii români să poată deocamdată urmări cursuri de limba franceză la un profesor, care nu știe limba românească în măsură câtă se cere la o catedră universitară.

Ași dori să văd — comparisonis causa — bunăoară pe profesorul Fortunescu dela Craiova la o catedră de franceză la universitatea din Cluj și alături de el pe Monseur cutare. Să-i urmăresc un an și să le fac bilanțul. Să le număr ascultătorii și succesele, să-i văd prelegând și efectul ce îl știu produce în sala de prelegere. Asta și numai pentru importanța didactică. Pe cea științifică o las la altă rubrică. Sunt sigur că nu Monseur X. va îmbogăți știința românească cu produsele geniului francez, ci tot profesor Fortunescu. Nici pe urma activității acestui savant ar afla literatura românească ceace

e mai frumos în literatura franceză, ci tot din condeiul unui profesor român, care știe ceace se așteaptă dela el, când e profesor de limba franceză la universitate.

Deci aduceți Francesul, dar numai ca decor. Facă conferențe, dar cursurile și munca științifică lăsați-o în grija celor ce o știu, vreau și pot să o facă.

Dacă vreți să se facă ceva într'adevăr temeinic și reclamat de necesitățile noastre științifice-literare.

Dacă nu, aduceți Francesi, Anglezi, Americani și faceți din cea dintâiu școală românească o cetate izolată de lume, în care fiecare om să se închine amorului propriu, netezându-și barba că el ce jertfă mare aduce, când se coboară de pe malurile Seinei în acest orient semi-sălbatic.

(p).

Mijloace împotriva scumpirii traiului.

Personalul de serviciu din toate hotelurile Sibiului, în 31 August c., au început greva, nemulțumit fiind cu lefii. Pe urma acestui fapt, consumenții, avizați la culinele hotelurilor, au trebuit, că înșiși să-și servească, mergând unul fiecare la taraba din apropierea bucătăriei, cerând supă, friptură ș. a., pe cari plătindu-le acolo, imediat, le duceau fără nici o genă pe câte o masă, unde le consumau satisfăcuți.

Intre oaspeții unui hotel am văzut mai mulți șefi de resort și un milionar de al nostru din familie mare, cari, în ce privește serviciul, s'au arătat într'adevăr egali cu cei din urmă, purtându-și înșiși mâncările, — și le ședeă foarte bine. Toți erau veseli, spunând, că au mâncat mai cu plăcere ca altădată și, pe deasupra, pungea le-a rămas mai plină, neavând să dea bacșiș chelnerilor.

Credem, că diferendul dintre patronii și personalul de serviciu din hotelurile Sibiului acum e aplanat, cedând, cu toată probabilitatea cea dintâiu, dar în sarcina consumenților, cum se întâmplă de regulă pe toată linia. Pacea aceasta însă la aparență neînsemnată, ca toate păcile de natura aceasta, nu prezintă o rezolvare multămitoare a chestiunii traiului, ci e numai o treaptă mai înaltă și mai periculoasă în scara nemulțumirilor, cari astăzi caută intrare la toate inimile.

Vedem cu toții ravagiile îngrozitoare ale materialismului, care a jucat rolul principal în războiul mondial, dar ca și bețivul, care soarbe cu deliciu

și conținutul ultimului păhar și când știe, că-i aduce nenorocire ori chiar moarte, așa și noi, în chip pățimas, nu ne mai îndestulăm cu nimic. Aproape toți umblă, să pună mâna pe averi mari și îngrabă. Mulțumiți cu leafa și înarmați cu răbdare, se pare, sunt foarte puțini.

Principiul multor economiști: *Sporiți pretensiunile, ca să se înmulțească producțiunea*, e acceptat pe deaintregul și nu consideră realitatea mijloacelor. Principiul acesta însă ne va arunca în prăpastie, dacă nu vom fi în stare să ne moderăm și să ne apărăm împotriva hemesiților după averi, executând înșine tot ce numai putem și, căutând cu ajutorul cooperativelor, cari trebuie înființate în fiecare comună, izvorul lucrurilor, de cari avem trebuință neîncunjurată și să nu le luăm din mâna a treia și a zecea.

Vom proceda așa, va fi bine; altcum vom trece din rău în mai rău, dorind în 1920 stările economice din 1919, cum în anul acesta dorim pe cele din 1918 ș. a. m. d. (șr.)

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legiile penale în vigoare în timp de războiu.

Pentru ajutorarea orfanilor. Dl. A. Popescu, comerciant în Sibiu, publică un călduros apel, îndemnând pe toți colegii Dsale, să primească orfanii din războiu ca învățăcei în întreprinderile lor, pe cari să-i crească și direcționeze cu toată dragostea pentru a se putea alege din ei o aleasă clasă

comercială. Lăudăm îndemnurile acestea ale Dlui Popescu și dorim să afle resunet puternic în inimile cărorora le este adresat apelul. E un sentiment nobil și sfânt a ajuta pe cei nenorociți în aceea vreme și o datorie care trebuie achitată, a ne îngriji pe toate căile oneste, de fiii celorce și-au sacrificat vieța pentru noi.

Gândească fiecare, că avutul său, bucuriile sale și vieța sa, după Dumnezeu, le datorește în parte acelor, cari, murind în războiu, și-au lăsat pruncii fără sprijin și fără mângăietor și să nu-și uite de datorința de a veni în ajutorul acestora după putință.

Școlile normale.

Ne tot lăudăm, că poporul este talpa țării, că poporul trebuie să fie îndestulit înainte de toate, pentru că noi suntem un neam de țărani, că poporul ni-a întemeiat România-Mare, și cu toate acestea cutez a spune — iertemi-se pentru această cutezanță — de popor nu ne îngrijim cum ar trebui. Nu vorbesc despre România-Mare întreagă, vorbesc deocamdată numai despre Ardeal, Bănat și Părțile Ungurene alipite la România Mamă.

Va zice poate cineva, că doară s'au lucrat și până acuma. Să făcut legea electorală și agrară. Nu-i destul deocamdată?

Nu, pentru că s'a început zidirea de sus, în loc să se înceapă de jos. Ori dacă încă nu e zidire, planul de zidire.

Înzădar îi dau adică țaranului nostru cel mai larg drept de vot, și pământ cât de mult și cât mai ieftin, dacă nu-i dau școli, în care să învețe a se folosi de acel drept și de acel pământ. Și de școli ne-am îngrijit cam slab până acuma.

Dar n'avem învățători. — Să ni-i facem. I-am făcut deja la Baia mare și la Săliște. — Da, nu-i vorba, pentru moment; dară pentru viitor?

De licee, școli comerciale, reale și profesionale ne-am îngrijit deja, chiar și de universitate. S'au și făcut deja numirile și-n parte se fac acuma, despre școlile normale însă nu s'a făcut încă nici o pomenire prinziare. Nici despre numirile de directori, nici despre celea de profesori. Măcar că, să mă ierte domnii, dar școlile normale și seminarele teologice sunt capul locului într'o țară, nu liceele

și celelalte școli superioare. Dacă noi suntem un popor de țărani, pentru ce nu ne îngrijim întâiu de țărani și numai după aceea de domni? Răspunsul e gata: pentru că e mai aproape de trup cămașa decât căputul.

Termometrul cultural al unei țări este și va fi totdeauna cultura poporului, a țaranului de rând, și nu a celor câțiva domni suprapuși. În România veche bunăoară pătura sunrapusă, mai cu seamă boierii, au avut o cultură primeuropeană, pe când țaranii... dar să nici nu vorbim despre aceasta, că ni-a întrecut Serbia și Bulgaria.

Astfel stând lucrurile și vind de fapt să ridicăm țărâni-mea, trebuie să ne îngrijim înainte de toate de învățători și preoți buni. Iar creșterea acestora făcându-se în școli normale și seminare, cea dintâie grijă să ne fie îngrijirea acestor două focare de cultură. De seminarii se vor îngriji în primul rând bisericile, având bine înțeles tot sprijinul moral și material al statului, — doar preoții au mântuit Ardealul, — iar de școlile normale să se îngrijească înainte de toate statul.

Trebuie adevărat să se știe, că școlile normale în anul școlar venitor vor fi lipsite aproape toate de elevi. Mulți dintre vechii elevi, deschizându-li-se alte cariere mai scurte, mai puțin costisitoare și mai rentabile, au părăsit școlile normale și s'au înscris la cursurile de cerferiști, de postă, de contabilitate etc. Și acolo au studiat pe speșele statului. Cei ce au absolvat patru clase gimnaziale ori civile vor merge la alte cariere, iar școlile normale vor rămânea goale, pentru că cei dela conducere încă nu s'au îngrijit de atragerea acestor elevi la școlile normale. Pretutindeni se pun în vedere stipendii și alte ajutoare, la școlile normale nimica, dar absolut nimica. Cum vor veni deci elevi noi?

Nu-i atrage cariera de învățător, pentru că dintre toate carierile cu aceeași calificăție, cea de învățător a fost și este și-n prezent cea mai rău plătită, cea mai desconsiderată și mai umilă. Până acuma n'am făcut nimic, ca să-i ridicăm pe învățători; oare nici de acuma n'om face nimica? Neamul acesta de țărani a făcut tot felul de fundații pentru educația avocaților, medicilor, inginerilor, și a altor domni, dară pentru educația învățătorilor nimic, ori aproape nimic.

Bine a fost aceasta? Să o judece ceice au ochi de văzut și urechi de auzit. Noi însă credem, că greșeliile trecutului se pot îndrepta în viitor. Și

astfel de aci înainte îngrijirea de căpetenie a noastră să nu fie școlile mai înalte, din cari ies conducătorii orașelor, ci școlile acelea, cași făuresc pe conducătorii cât mai minunați ai satelor.

Dar mi-se pare, că tare mult ne trebuie până atunci. Noi vrem să arătăm Europei o cultură cât mai mare a orașelor și nu a satelor noastre. Oaspeții doară și așa tot la orașe ni-i ducem și cel mult la „satul“ Săliște, și astfel străinii își pot face o idee splendidă despre noi. Dar dacă i-am duce bunăoară în satele din județele Bihorului și Hunedoarei, ori în cele de pe Câmpie, ce ar zice acești străini despre noi?

Un lucru însă să nu uităm domnilor. Un mare pedagog englez zice, că *cultura unui popor o poți mai bine judeca din cinstea pe care o dă învățătorilor săi*. Cred, că „săpienti sat“.

Gheorghe Huduceanu.

Svonul despre abzice-rea Prințului Carol.

Președinția conziliului de miniștri publică, în „Monitorul Oficial“, următorul comunicat:

„O publicitate regretabilă și suspectă a fost dată prin radiogramme și presă străină, unei așa zise scrisori de renunțare la drepturile sale de Moștenitor al Tronului, adresată de A. S. R. Principele Carol, M. S. Regelui.

Ori care ar fi autenticitatea textului publicat și ori care ar fi împrejurările în care scrisoarea putut fi dată publicității, orice concluziune temeinică este prematură înainte de a se fi statuat de cei în drept, adică de M. S. Regele și de guvernul Țării asupra urmării și sancțiunilor convenite unui act de o deosebită importanță, întrucât el ar fi expresiunea reală și directă unei voințe libere.

Astăzi A. S. R. Principele Carol comandă regimentul său pe frontul Tisei, și în această comandă pe care o deține pe temeiul înaltei sale situațiuni unice sa preocupățiune este îndeplinirea îndatoririlor sale ostășești.

Victoria Românilor în Ungaria.

Organul oficios „Hestia“ din Atena, relevă în modul următor marea însemnătate a victoriei noastre contra bolșevismului unguresc:

— „Victoria Românilor contra bolșevismului unguresc a fost salutată în Grecia ca

o victorie a Legei supreme a Libertăților și a Păcii mondiale contra Anarhiei.

»Prin acest măreț fapt de arme, armatele române, cari au probat încă odată vitejia lor, au apărat propriul lor teritoriu în contra pericolului bolșevismului. Ele au dat lovitura de grație încercării nebune a unei bande de anarhiști, cari au voit să arunce în noi lupte sângeroase umanitatea abia eșită din războiul mondial.

»România are cuvinte temeinice pentru a-se mândri de marea și mondiala victorie pe care a repurtat-o. Întru cât ne privește pe noi, grecii, ne grăbim să felicităm cu bucurie viteaza noastră amică și aliată«.

O jalbă către Consiliul Dirigent.

Este lucru de obște cunoscut, că în urma vitrejei stăpâniri maghiare ni-s'au înpuținat foarte numărul funcționarilor români în toate branșele organismului vieții de stat, așa, că în anii din urmă abia dădeai ici-colo de vre-un cutare biet funcționar zmerit de viață română. Din administrație, în cele mai multe județe, erau eliminați cu totul. Astfel stând lucrul era natural, că statul nou român avea să ducă lipsă de funcționari români, mai cu seamă pe la preturi și judecătoria cu atât mai vărtos, că mulți funcționari maghiari, obsediați de duhul rău al șovinismului, denegară depunerea jurământului sub dominația statului român, și poate că se vor afla și de azi înainte destui, cari vor persevera cu îndărătnicie în răsvrătirea lor.

Noi Români, cari dorim să trăim în pace și liniște voim mai bine să avem funcționari puțini dar buni, decât să se umplă toate funcțiile statului cu elemente dubii, cari nu numai că nu știu românește, dar poartă o ură nepotolită față de tot ce e românesc. Din motivul acesta măritul Consiliu Dirigent, în împrejurările critice de azi, — ar fi de dorit — să se ocupe între altele și cu ideea de a conține, respective de a suspenda pe un timp anumit activitatea unor judecătoria de ocol. cari s'au înființat numai de curând, mai mult pentru menajarea unor familii de nemeși, scăpătați, decât să fie reclamate de interesele ținutului respectiv, ca bunăoară judecătoria de ocol din Clasna, județul Sălaj, ridi-

cată de guvernul unguresc la înzistinața unor familii ungurești, pentru alimentarea cu puteri noi șoviniste cuibul lor de maghiarizare. Funcționarii acestei judecătoria, nu numai, că nu voiesc odată cu capul a depune jurământul, ci prin conduita și activitatea lor îmbibată și acum de spirit șovinst, par'că în adins țintesc spre discreditarea justiției române înaintea poporului român.

Spre ilustrare î-mi permit a aduce din cercul judecătoria numite un specimen de procedură, care are caracterul de a compromite justiția română în fața poporului. Să știe, că din prilejul revoluției din toamna trecută, bieții noștri români, în revoalta lor sufletească față de unii secretari comunali, cari pe timpul războiului au fost adevărate hiene, cu escepția alor foarte puțini, și-au răsbunat, prădându-le unora averea, ba pe alocuri și actele din cancelarii. Las'că unii au suferit mult nevinovați. Devastări de acestea sau întâmplat pe timpul revoluției din toamnă atât între unguri cât și între români. Nu știu însă, să se fi procedat undeva față de poporul nepriceput, — cu atâta răutate și lipsă de tact politic, cum s'a purces — bună oară — în două sate din apropierea Crasnei, unde la vro câțiva oameni mai avuți, nu numai că li-sa secestrat averea, miscătoare, ci le-au mânănat chiar și câte 25—30 vite dintr-o comună, la Crasna, — rogu-mi-te, ca să fie asigurați păgubașii: — doi notari din comunele respective, cari prin faptele lor mârșave și-au atras odiul și revoalta poporului. Astfel intimidăți, bieții oameni, pentru ca să-și scoată vitele din mâna usurpătorilor, au alerțat cu 60—70 mii coroane și după multă rugămintă și-au scos vitele, neașteptând finalizarea cauzei pe calea procesuală. Și așa din nou li-se imbie privilegiul — durere chiar din partea justiției române, — să-și umple pungile de pe spatele bietului român.

Un alt caz jicnitor pentru interesele poporului! Un jidan din o comună aproape de Zălau, care mânănat de sărăcie a fugit din comună — fără de al jicni cineva — s'a pus în serviciul săcuilor, care, însoțit de vre-o 7 soldați înarmați a venit, și după ce au jefuit comuna, mai în urmă a cercat să ducă și mobilierul său încărcându-l pe un car. Dar au dat de belea; a sosit la timp o patrulă de români la cari alăturându-se și vre-o câțiva gardiști români din comună i-a alungat răsturnându-le tot ce au avut pe car.

Ei dar jidanul cari in timpul refugiului și-a îmbiat intravilanul cu tot ce a avut pe el unui coreligionar al său, cu zece mii coroane, a prins curaj azi — după ce intravilanul a rămas pustiu — căci casa cu superedificatele, au devastate de unii locuitorii din comună, după cum merita, l'a vândut cu patru-sprezece mii de coroane, pentru devastarea edificiilor sale, are nerușinarea să-și facă pe calea judecătoreii o pretenziune de 61 mii coroane, deși cu conștiința liniștită — sub jurământ — s'ar putea avalua la cel mult 2000 coroane. Afirmative — jidanul prin un avocat jidov din Crasna, plane și secretar comunal (oare sunt compatibile acestea două?) esoperându-și dela tribunalul din Zălau dreptul punerii sub acuză și asecurearea pretensiunii mai sus amintite, asupra alor 5—6 oameni cu stare mai bună din comună i-a provocat verbal — fără de a-le imanua nici o deciziune — să meargă să se înpace cu el, altcum li se va secvestra averea. Și pe bieții oa-

meni seteni îi paște frica, când aud că'n sate vecine, au isbutit de au secvestrat pentru asemenea lucruri, câte 25—30 vite!

Oare aceste apucături de advocați jidani pun statul român la adăpost în contra bolșevismului, ce a început a se încuibă ici-colo și printre țărani noștri?

„Summum jus, summa injuria“. Scriitorul acestor șire, nu se ține de tagma celor ce aproabă jafurile și devastările, dar în vremuri de rezmiriță și în timp de războiu, legea are să se aplice cu mai multă chibzuială. Să nu să dee anză, ca poporul esarcebat și maltratat până la revoltă de cătră sbirii fostului sistem, să vină la ideia penibilă, că și azi, ca mai înainte suntem dați de jaf pe mâna străinilor, cari numai joc își bat de noi și ne store averile.

Acestea mi-am ținut de datorință a le da publicității pentru liniștirea inimii mele amărâte și ași dori ca cei chemați să îndrepte de cu vreme răul.

Meseșanul.

Informațiuni.

— **Decretul-lege** pentru reforma agrară în Bucovina a fost semnat de M. Sa Regele, în forma, în care a fost prezentat de ministru delegat al Bucovinei, dl S. Nistor.

— **Refacerea Iașului.** Guvernul din București a pus la dispoziția orașului Iași suma de 4 milioane lei pentru refacerea orașului.

— **Americanii ni sunt dușmanii înverșunați.** Că pentruce, nu știm, cel mult bănuim. Dupăce însă ei au fost aceia, cari au propus să se întrebuițeze forța față de România, care a rechiziționat în Ungaria, acuma, dupăcum ne vestește »Agenția Dacia«, America vrea să sprijinească pe Unguri împotriva intereselor României. E vorba de plasarea unor mari capitale în Ungaria.

— **Din Teaca.** Dupăcum ni se comunică ziua Majestății Sale Regelui Ferdinand a fost sărbătorită cu multă solemnitate, participând întreagă inteligența din Teaca și jur, și numeros popor din satele învecinate ca Ocnîța și Pantic.

Încrestăm și la acest loc neparticiparea Sașilor din Teaca, cari deși invitați, nu s'au prezentat ci în mod demonstrativ s'au ținut departe de manifestațiile făcute.

— **Ministrul Italiei la București** a inmanuat în numele guvernului dela Roma o notă, prin care dezmente în fața guvernului zvonul, că Italia ar fi înarmat trupele lui Bela Kun împotriva României.

— **Anglia** pune mâna pe fabricile din Ungaria. Mai nou a cumpărat pentru suma de un miliard fabrica de munițiuni din Csepel, vestita fabrică a lui Manfred Weiss.

— **Sărbia** — după ziarul »Izbânda« — va desmiști prin guvernul său știrea, că ar fi cerut plebiscitul în întreg Banatul.

— **Cântecul unei păsări conturbă pe un predicator.** Predicatorul »pocăit« U. A. Wtay din Sagersville Ga a cauzat o mare nemulțămire între aderenții săi, când și-a întrerupt predica, s'a dus acasă și, luând pușca, a omorit o pasăre, care cânta pe aripa bisericii. Răzbu-nându-și în forma aceasta, a continuat predica, scuzându-se în fața ascultătorilor, că cântecul păsăruiceii l-a conturbat în împlinirea slujbei sale.

— **Gluma lui Számuély.** Dl Ion Minulescu, corespondentul »Viitorului« în Budapesta, descrie într'unul din raporturile sale o foarte spirituală glumă a faimosului comisar popular din Budapesta, Számuély.

Când adecă câțiva matrozi unguri au voit să facă contrarevo-

luție în Budapesta, Béla Kun și ceilalți comisari ai poporului ieșiseră în balcoanele otelului »Hungaria«, așezat pe țărmarul Dunărei, ca să privească mărșea forței navale bolșevice. Contrarevoluționarii adunaseră adecă mai multe monitoare chiar în fața otelului »Hungaria«, cari toate purtau mândrul steag »bolșevic«. Deodată însă steagurile bolșevice dispar și în locul lor se ivesc steagurile ungurești, iară tunurile încep a bombarda otelul.

Comisarii poporului, în frunte cu Bela Kun, părăsesc balconul și o iau spre pivnițele otelului. Atunci Számuély, despre care se spune, că era foarte spiritual, văzându-l pe Bela Kun fugind, a parafrazat faimosul: »Ave Caesar, morturi te salutant« și făcând aluzie la originea lui nu tocmai ungurească i-a strigat: »Ai, vei, Caesar, monitori te salutant«.

Posta Redacției.

N. Sibiu. Așa-i, cum scrieți, să credeți însă, că n'avem nici un motiv să ne plângem pe noi, ci pe ei. V'aduceți aminte, cum Maghiarii și-au pregătit catastrofa prin nedreptățile, prin fudulia și prin lăcomia lor. Tot ei și numai ei erau în toate posturile, lăudându-se împrumutat și forțându-se a crede, că numai ei sunt viednici, în drept și capabili de a umple locurile unde culegeau salare frumoase și cinste mare. Frații noștri se vede — au buni învățători pe Maghiari, se grijească însă, că aceleași cauze produc aceleași efecte, de altcum va trebui să ne ocupăm mai pe larg cu chestiunea.

Correspondentului din Teaca. Nu s'a putut da în întregime, am publicat-o în extras. De altă dată să se iscălească »correspondentul«, pentrucă au totdeauna se află în redacție câte un oficiant dela Cancelaria metropolitană, care să-i cunoască scrisoarea. Multă-mită.

Nr. 1334—1919 pret.

Publicațiune.

Somez pe toți negustorii, ca în termen de 3 zile dela apariția acestei publicațiuni, conform ordonanței Nr. 3850 C. a. Consiliului Dirigent, să afișeze în localurile lor de vânzare și în vitrine conspectul și prețul articlilor ce pun în vânzare.

Aceia cari v.r neglija a satisface acestei ordonanțe se vor pedepsi conform art. IV, a susnumitei ordonanțe.

Blaj, la 1 Septembrie 1919.

Traian Denghel.

(87) 1-3.

primpretor s.

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.

Școala profesională a Reuniunii Femeilor Române din Iași.

Autorizată de Ministerul instrucțiunii; cu dreptul de a liberă certificate echivalente cu cele ale școlilor statului — cuprinzând gradul I-iu și II-lea, internat și semi-internat, cu ateliere de aplicație pentru croitorie, rufărie și blănărie — mărindu-și localul și putând primi mai multe eleve, face cunoscut, că înscrierile se primesc de pe acum.

Afară de programul statului se predă, facultativ, cu plată separată, limba engleză, pianul.

Penziunea anuală, pentru interne, 1200 lei, plus taxa de instalare 100 lei.

Iași, str. Negruzzi Nr. 1.
(81) 5—10.

3555 1919.

Concurs.

Pentru ocuparea **catedrei de muzică** dela Liceul român gr.-cat. din Blaj prin aceasta se publică concurs cu termenul de 20 Septembrie 1919.

Salariu și drept de penziune, ca la stat.

Concurenții îndreptățiți la această catedră au să-și înainteze petițiunile Vener. Consistor în Blaj, până la termenul amintit, alăturând la ele:

- Extras de botez.
- Act de calificatiune.
- Atestat de serviciu.

Blaj, 1 Aug. 1919.

Dr. Vasile Suciu,

(85) 3 3

vicar capitular.